

15 Cuntais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- 15.1** Ceanglaítear le halt 12 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 (arna leasú) (Acht 1990), ar Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (NTMA) cuntais a choimeád den airgead ar fad a fhaigheann sí agus a chaitheann sí san fhoirm a cheadaíonn an tAire Airgeadais (an tAire), agus iad a chur isteach lena n-íniúchadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Ar an iniúchadh a chríochnú, caithfidh NTMA na cuntais agus na tuarascálacha iniúchóireachta gaolmhara a chur isteach chuig an Aire, a chaithfidh iad a chur faoi bhráid Thithe an Oireachtais.
- 15.2** Ar leithligh, ceanglaítear le halt 12 d'Acht 1990 ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste tuairisciú do Dháil Éireann maidir le cruinneas na suimeanna arna gcur i gcuntas ag NTMA gach bliain. Is í seo an tuarascáil le haghaidh 2020 faoin alt sin d'Acht 1990.

Cuntais NTMA 2020

- 15.3** Seo a leanas na cuntais arna n-íniúchadh faoi alt 12 d'Acht 1990
- Fiachas náisiúnta na hÉireann
 - Cuntas riaracháin NTMA
 - Ciste Bhanc Taisce an Phoist
 - An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát
 - An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (ISIF)
 - Ciste eascró Apple na hÉireann¹
 - Cúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla).
- 15.4** Ar leithligh, ullmhaíonn NTMA ráitis airgeadais Chiste na gCuntas Díomhaoin (faoi Acht na gCuntas Díomhaoin, 2001) agus an Chiste Carbóin (faoi Acht um an gCiste Carbóin 2007). Foilsíonn NTMA iad sin i dteannta na gcuntas eile (alt 12) a fhoilsíonn sé.
- 15.5** Tá iniúchadh déanta ar na cuntais le haghaidh 2020. Eisíodh mo thuarascáil ar na hiniúchtaí ar an 11 Bealtaine 2021.

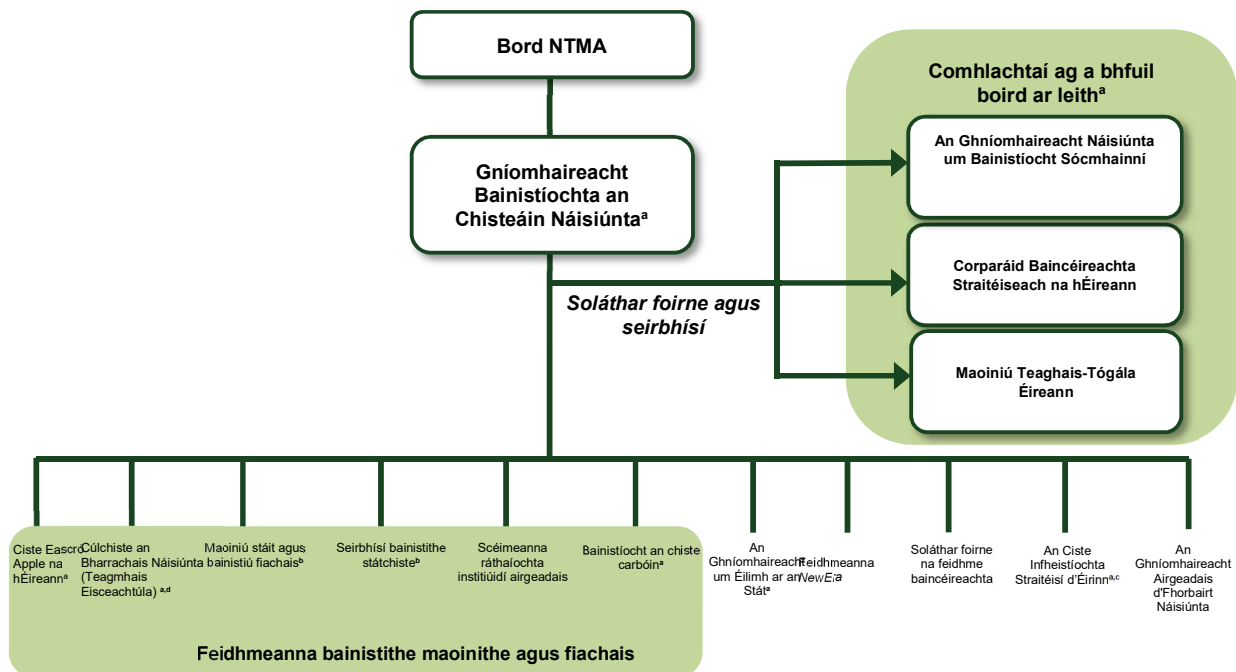
¹ Féach Caibidil 16 Ciste eascró Apple na hÉireann, áit a bhfuil mionsonraí maidir le bunú an chiste, agus cuntas a dhéanamh ar an gciste.

Struchtúr, costais agus foireann na gníomhaireachta

- 15.6** Bunaíodh NTMA ar dtús sa bhliain 1990. Tá sé forbartha idir an dá linn agus is eagraíocht chasta atá ann anois ag a bhfuil feidhmeanna éagsúla a théann níos faide ná a ról bunaidh agus príomhról i ndáil le fiachas náisiúnta na hÉireann a bhainistiú (féach Fíor 15.1). Tá achoimre le fáil i bhFíor 15.2 ar dháileadh chostais NTMA i ndáil leis na feidhmeanna ar fad.
- 15.7** Ag deireadh 2020, bhí 787 mball foirne ar fad ag obair in NTMA ar bhonn coibhéise lánaimseartha. Tá léargas le fáil ar shannadh ball foirne chuig feidhmeanna agus gníomhaíochtaí éagsúla i bhFíor 15.3.
- 15.8** Seo a leanas na daoine atá páirteach i bhfoireann ardbhainistíochta NTMA - an Príomhfheidhmeannach, an Príomhoifigeach Airgeadais agus Oibriúcháin, Stiúrthóir na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát, an Príomhoifigeach Daoine, an Príomhoifigeach Dlí, Stiúrthóir ISIF, Stiúrthóir na Bainistíochta Maoinithe agus Fiachais, Stiúrthóir na Gníomhaireachta Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta agus *NewERA*, agus an Ceannasaí Baincéireachta.¹

¹ Tá an Ceannasaí Baincéireachta ar iasacht leis an Roinn Airgeadais.

Fíor 15.1 Feidhmeanna Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- Nótaí:
- a Ullmhaítear ráitis airgeadais ar leith le haghaidh gníomhaíochtaí gach ceann de na feidhmeanna/eintitis seo.
 - b I gcás maoiniú Stáit, bainistiú fiachais agus seirbhís bainistithe stáitchiste, ullmhaítear ráitis airgeadais ar leith le haghaidh Chiste na gCuntas Díomhaoin, Chiste Bhanc Taisce an Phoist agus an fhiachais náisiúnta.
 - c Ghlac an Ciste Infheistíochta Straitéise d'Éirinn (ISIF) seilbh ar shócmhainní agus dlíteanais an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean (NPRF) in 2014. Leanfar le ráitis airgeadais a ullmhú le haghaidh NPRF go dtí go mbeidh gach sócmhainn fágtha aistrithe go dleathach chuig ISIF. Ag an 31 Nollaig 2020, bhí sócmhainní eachtracha dar luach €18,000 (2019: €51,000) ag NPRF.
 - d Rith Dáil Éireann rún an 13 Deireadh Fómhair 2020 lena gceadaítear íocaíocht airgid amach as Cúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla) chun go bhféadfar caiteachas poiblí a úsáid chun tionchar phaindéim Covid-19 a mhaolú. An 28 Deireadh Fómhair 2020, aistríodh €1,500 milliún ón gCiste chuig Príomh-Chiste an Stáitchiste.

Fíor 15.2 Costas oibríochtaí, de réir an réimse gnó, 2017 go 2020

	2017	2018	2019	2020
	€m	€m	€m	€m
Aonaid ghnó NTMA				
Maoiniú agus bainistiú fiachais	12.5	12.3	12.3	12.6
An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn	12.5	14.5	15.2	16.0
An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát	20.8	25.0	28.5	28.1
<i>NewERA</i>	5.4	6.1	6.0	5.8
Aonad Baincéireachta (An Rannóg um Chomhairle Scarsheilbhe agus Maoinithe, an Roinn Airgeadais)	4.3	3.8	3.9	1.8
An Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta	10.1	11.3	12.6	11.3
Comhlachtaí a fhaigheann tacaíocht				
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní	38.1	40.8	40.7	33.9
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann	5.2	5.9	5.9	6.2
Maoiniú Teaghais-Tógála Éireann ^a	—	—	5.3	5.0
Iomlán na n-íocaíochtaí	108.9	119.7	130.4	120.7

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a Níor tháinig aon chostais i ndáil le HBFI chun cinn roimh 2019.

Fíor 15.3 Dáileadh foirne NTMA ag deireadh na bliana, 2017 go 2020^a

	2017	2018	2019	2020
Aonaid ghnó NTMA				
Maoiniú agus bainistiú fiachais	24	24	23	23
An Ciste Infheistíochta Straitéisí na d'Éirinn	44	42	47	53
An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát	138	148	156	166
<i>NewERA</i>	21	26	25	26
Aonad Baincéireachta (An Rannóg um Chomhairle Scarsheilbhe agus Maoinithe, an Roinn Airgeadais)	11	11	11	9
An Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta	67	63	64	67
Feidhmeanna corparáideacha NTMA				
Airgeadas, teicneolaíocht agus oibríochtaí	138	138	133	145
Dlí, comhlíonadh, AD agus iniúcháireacht inmheánach	41	46	43	48
Riosca	20	21	20	20
Eile	4	9	3	1
Comhlachtaí a fhaigheann tacaíocht				
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní	264	236	210	174
Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann	18	17	23	28
Maoiniú Teaghais-Tógála Éireann	—	5	21	27
Iomlán	790	786	779	787

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a Tá figiúirí 2018 - 2020 bunaithe ar choibhéisí lánaimseartha. Tá figiúirí 2017 bunaithe ar líon na ndaoine.

Gníomhaireachtaí a fhaigheann tacaíocht

- 15.9** I dteannta a oibríochtaí féin, sannann NTMA baill foirne don Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (NAMA), do Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (SBCI) agus do Mhaoiniú Teaghais-Tógála Éireann (HBFI), agus soláthraíonn sé seirbhísí agus córais ghnó agus tacaíochta ar bhonn aisghabháil costas. Tá a bhord féin ag gach ceann de na heintitis a fhaigheann tacaíocht agus tá sé cuntasach ar leithligh do Dháil Éireann.

Soláthar foirne fheidhmeanna an chórais baincéireachta

- 15.10** Tá Aonad Baincéireachta NTMA ar iasacht leis an Roinn Airgeadais ó mhí Lúnasa 2011 i leith, áit a bhfuil sé mar chuid den Rannóg um Chomhairle Scairsheilbhe agus Maoinithe sa Roinn. Ar ordú ón Aire, tá NTMA freagrach as déileáil le costais an Aonaid Baincéireachta, a gcuimsítear iontu costais foirne agus costais chomhairleora ghairmiúil áirithe eile. Bhí na costais ar thabhaigh NTMA iad in 2020 i ndáil leis an Aonad Baincéireachta cothrom le €1.8 milliún (2019: €3.9 milliún). Níor tabhaíodh aon chostais chomhairleora ghairmiúil in 2020 (2019: €1.3 milliún).

Príomhoibríochtaí NTMA in 2020

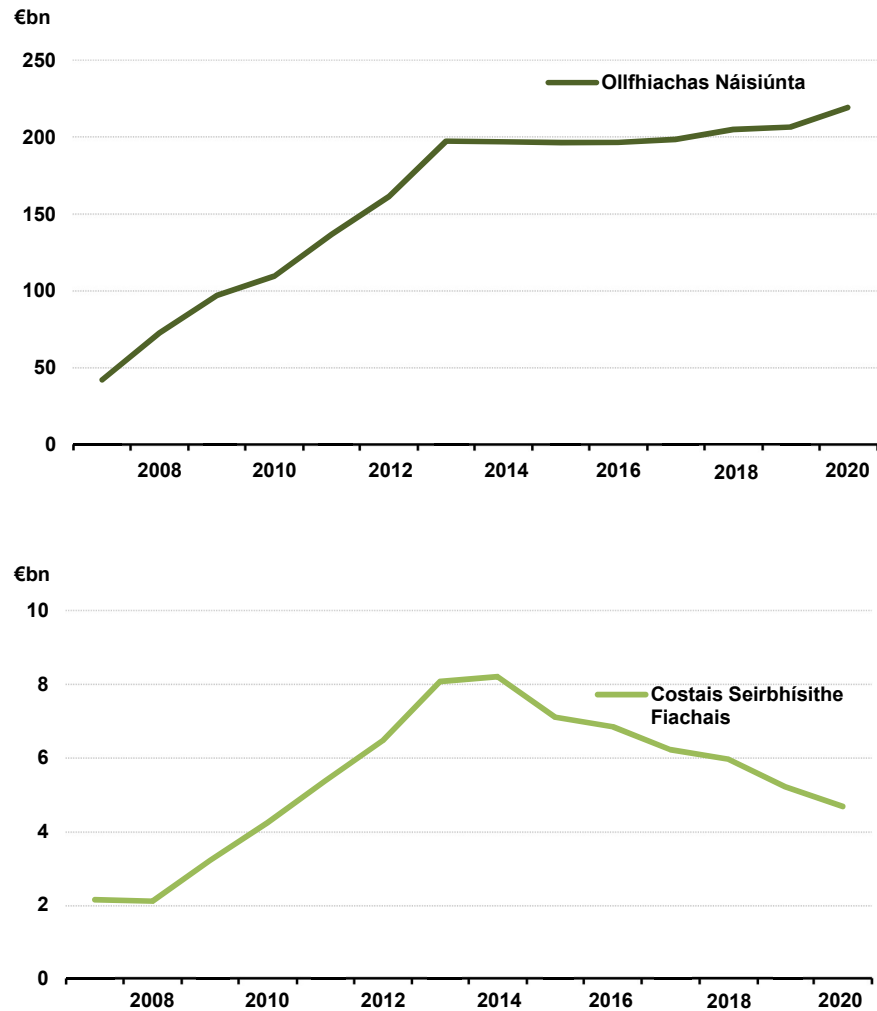
- 15.11** In 2020, baineann na príomhfhorbairtí in oibríochtaí NTMA
- le méadú €12.75 billiún (6.2%) i leibhéal an ollfhiachas náisiúnta
 - le laghdú €2.3 billiún i luach measta ghlansócmhainní an Chiste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn
 - le leanúint den treocht aníos i ndliteanas measta na n-éileamh atá á mbainistiú ag an nGníomhaireacht um Éilimh ar an Stát
 - le hídiú glansócmhainní Chúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla) (Ciste éigeandála an Stáitchiste).

Iasachtú Státchiste in 2020

- 15.12** Is é príomhfheidhm NTMA iasachtaí a fháil thar ceann an Aire agus fiachas náisiúnta na hÉireann a bhainistiú. Is é sin fiachas an Státchiste atá neamhíoctha de thuras na huaire.¹
- 15.13** Ag an 31 Nollaig 2020, bhí ollfhiachas náisiúnta na hÉireann cothrom le €219,482 milliún (2019: €206,730 milliún). Bhain an méadú €12,752 milliún (nó beagnach 6.2%) in 2020 le ceanglais bhreise maoinithe an Stáit, mar thoradh ar an meath san airgeadas poiblí a bhain leis an bhfreagairt do phaindéim Covid-19.
- 15.14** Bhí costais seirbhísithe fiachais a íocadh in 2020 cothrom le €4,676 milliún agus áiríodh leo glanús íoctha, táillí idirbhirt agus costais oibriúcháin. B'ionann é sin agus laghdú €5,220 milliún in 2019, agus fianaise ar threocht anuas atá ag tarlú ó 2014 i leith. Baineann sé sin go príomha le hathmhaoiniú leanúnach NTMA ar ollfhiachas náisiúnta na hÉireann i gcomhthéacs timpeallacht idirnáisiúnta ina bhfuil ráta íseal úis.
- 15.15** Bhí sé beartaithe ag NTMA ar dtús idir €10 billiún agus €14 billiún a charnadh i maoiniú bannaí le linn 2020, ar aon dul lena chuspóirí athmhaoinithe fiachais. Mar thoradh ar phaindéim Covid-19, áfach, méadaíodh an spriocraon le haghaidh iasachtaithe sa bhliain go dtí idir €20 billiún agus €24 billiún. I gcaitheamh na bliana, chuir NTMA eisiúint bannaí tagarmhairc dar luach €24 billiún i gcrích. Eisíodh €0.6 billiún breise i gceantanna bannaí neamhiomaíocha, rud a d'fhág go raibh an eisiúint iomlán bannaí sa bhliain cothrom le €24.6 billiún.
- 15.16** Reáchtáil NTMA sé cheant bannaí le linn 2020, agus eisíodh bannaí dar luach €8.6 billiún. Ina theannta sin, thug NTMA faoi thrí shindeacáit bannaí le linn na bliana, agus eisíodh €4 billiún de bhannaí nua 15 bliana, €6 billiún de bhannaí nua 7 mbliana agus €6 billiún de bhannaí nua 10 mbliana. Bhí na rátaí cúpóin a bhain leis na trí bhanna nua a eisíodh trí shindeacáit sa raon idir 0.2% agus 0.4%.²

¹ Féach alt 1 d'Acht 1990.

² Is é atá i gceist le sindeacáit bannaí sindeacáit príomhdhéileálaithe a bhunú ó líonra príomhdhéileálaithe. Díoltar bannaí a dhíoltar le sindeacáit infheisteoirí deiridh a d'fhéadfadh a roghnú seilbh a choinneáil ar bhannaí go dtí go dtéann siad in aibíocht nó iad a thrádáil iad féin.

Fíor 15.4 Ollfhiachas náisiúnta agus costais seirbhísithe fiachais, 2007 go 2020

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- 15.17** Bhí dhá fhuascailt bannaí ann in 2020. I mí Aibreáin 2020, rinneadh bannaí ag a raibh cúpón 4.5% agus a eisíodh ar dtús i mí Eanáir 2004 a fhuascailt ar luach €10.6 billiún. I mí Dheireadh Fómhair 2020, rinneadh bannaí ag a raibh cúpón 5% agus a eisíodh ar dtús i mí Eanáir 2010 a fhuascailt ar luach €6.5 billiún.
- 15.18** Chruinnigh NTMA €1.4 billiún eile in 2020 trí láithriúcháin phríobháideacha a eisíodh faoin gClár Nóta Meántéarmach Euro de chuid NTMA. Bhí seacht láithriúchán ann ag a raibh aibíochtaí idir 58 mbliana agus 100 bliain agus ag a raibh rátaí cúpóin idir 0.7% agus 1.2%. D'fhág sé sin go raibh an láithriúchán fadtéarmach iomlán cothrom le €26 billiún in 2020; arbh ionann é agus an tsuim is mó in aon bhliain amháin ó bhí 2009 ann.

An Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn

15.19 Bunaíodh an Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (ISIF) i mí na Nollag 2014, de bhun Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú) 2014.¹

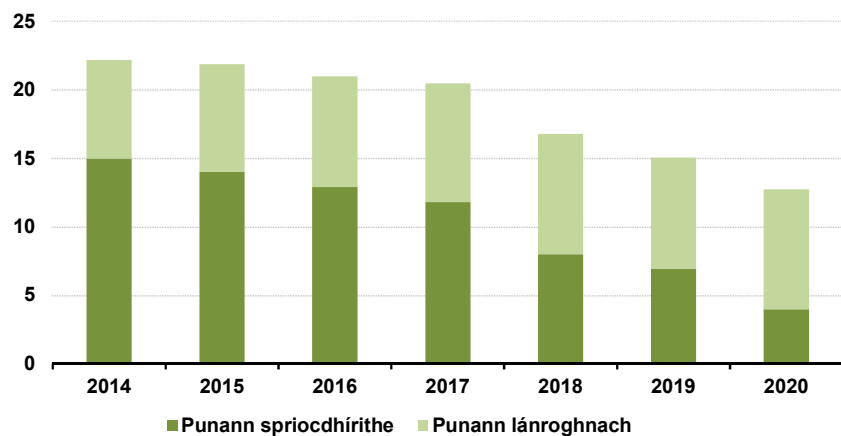
15.20 Tá sócmhainní ISIF á gcoimeád in dhá phunann.

- Tá an **phunann infheistíochta spriocdhírthe** faoi réir orduithe arna dtabhairt ag an Aire Airgeadais.² Tá na sócmhainní sa phunann comhdhéanta d'infheistíochtaí i roinnt banc. D'ordaigh an tAire go ndéanfaí aon ús nó ioncam eile a fhaightear i ndáil le taiscí agus/nó urrúis atá i seilbh na punainne spriocdhírthe a aistriú chuig an bpunann lánroghnach infheistíochta atá i seilbh NTMA nó arna n-infheistiú aige.
- Tá an **phunann lánroghnach infheistíochta** comhdhéanta d'infheistíochtaí a rinneadh de réir ailt ábhartha Acht 2014, i gcás go sealbhaíonn nó go n-infheistíonn NTMA sócmhainní ISIF (seachas infheistíochtaí spriocdhírthe) ar bhonn tráchtála.

15.21 Ag an 31 Nollaig 2020, bhí glansócmhainní dar luach €12.7 billiún i seilbh ISIF (2019: €15.0 billiún). Is é a bhí sna glansócmhainní €3.9 billiún sa phunann spriocdhírthe, ar laghdú é ó €6.9 billiún ag deireadh 2019; agus €8.8 billiún sa phunann lánroghnach, ar méadú é ó €8.1 billiún ag deireadh 2019 (féach Fíor 15.5).

15.22 Baineann an laghdú €3 billiún i luach na punainne spriocdhírthe den chuid is mó le laghdú ar mhargadhluach scaireanna Bhanc-Aontas Éireann (AIB) agus Bhanc na hÉireann (BOI). Ag deireadh 2020, bhí luach €1.678 in aghaidh na scaire (2019: €3.104 in aghaidh na scaire) luaite le scaireanna in AIB agus bhí luach €3.296 in aghaidh na scaire (2019: €4.882 in aghaidh na scaire) luaite le scaireanna BOI.

Fíor 15.5 Luach glansócmhainní ISIF, 2014 go 2020

¹ Tráth a bhunaithe, d'éirigh sócmhainní agus dlíteanais Chiste Barrachais an Chúlchiste Náisiúnta (NPRF) ina sócmhainní agus dlíteanais de chuid ISIF, seachas suim bheag iarmharach (atá laghdaithe go dtí thart ar €18,000 anois) de shócmhainní agus dlíteanais eachtracha atá fós á mbeachtú.

² Foráiltear le alt 43 d'Acht 2014 go bhféadfaidh an tAire ordú a thabhairt do NTMA i ndáil le hinfeistíocht theoraithe a shealbhú agus a bhainistiú, le haon chearta vótála a bhaineann le hinfeistíocht theoraithe a fheidhmiú, agus le h infheistíocht spriocdhírthe a dhiúscairt.

Foinse: Ráitis Airgeadais an Chiste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn, 2014 - 2020. Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Ciste Cobhsaíochta agus Téarnaimh na Paidéime

- 15.23** I mí na Bealtaine 2020, thug an tAire Airgeadais ordú do ISIF ciste €2 billiún a chur ar fáil, rud ar ar tugadh Ciste Cobhsaíochta agus Téarnaimh na Paidéime (PSRF). Is é atá mar aidhm le PSRF tacaíocht a thabhairt (ar bhonn tráchtála) le fiontair mheánmhéide agus mhóra in Éirinn a raibh tionchar ag paidéim Covid-19 orthu, agus béim a leagan ar fhiontair ag a bhfuil breis is 250 fostaí fostaíthe nó ag a bhfuil láimhdeachas bliantúil sa bhreis ar €50 milliún. Tarlaíonn gníomhaíocht infheistíochta PSRF laistigh de phunann lánroghnach ISIF.
- 15.24** In 2020, thacaigh punann PSRF le ceithre ghnó a raibh tionchar ag an bpaidéim orthu. Áiríodh leis sin infheistíochtaí in Aer Lingus (€150 milliún), in Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath (€40 milliún), in *Staycity* (€30 milliún) agus in Finance Ireland (€17 milliún).

Saoráid iasachta a cuireadh ar fáil do Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann

- 15.25** Bunaíodh Corporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (SBCI) i mí Mheán Fómhair 2014 de bhun an Achta um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann 2014. Is é an ról atá ag SBCI tacú le breis creidmheasa a chur ar fáil d'fhiontair agus do dhaoine eile sa Stát, go háirithe fiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna), trí chistí a fhoinsíú ó iasachtóirí náisiúnta agus idirnáisiúnta (agus/nó ó infheisteoirí).¹

¹ Tá FBManna á sainmhíniú de réir Airteagal 2 de Mholadh (CE) 2003/361/CE (an 6 Bealtaine 2003).

² Soláthraíodh €10 milliún i gcaipiteal (scaireanna dar luach €1 in aghaidh na scaire) do SBCI ón gCúlchiste Náisiúnta Pinsean in 2014.

³ De bhun alt 11(7)(a) den Acht um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann 2014.

- 15.26** In 2015, ar ordú a fhail ón Aire Airgeadais, sholáthair ISIF saoráid iasachta arbh fhiú suas le €240 milliún do SBCI. In 2016, tharraing SBCI €25 mhilliún den tsaoráid sin anuas. In 2017, tiontaíodh iasacht €25 mhilliún ina scaireanna (ag €1 in aghaidh na scaire) in SBCI, a eisíodh chuig an Aire de réir Acht 2014.²
- 15.27** I mí Dheireadh Fómhair 2020, shuibscríobh an tAire le haghaidh 50 milliún scair bhreise dar luach €1 in aghaidh na scaire in SBCI. Íocadh as an suibscríobh trí thiontú láithreach iasacht €50 milliún ar réamhíoc ISIF í ón bpunann spriocdhírthe chuig SBCI.³ Tá na scaireanna ar fad atá eisithe ag SBCI i seilbh dhíreach an Aire Airgeadais.
- 15.28** Ag an 31 Nollaig 2020, tá iarmhéid an cheangaltais atá ar fáil faoi shaoráid iasachta ISIF-SBCI cothrom le €165 mhilliún (2019: €215 mhilliún).

An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát

- 15.29** Bainistíonn NTMA éilimh chúitimh a bhaineann le díobháil phearsanta, damáiste do réadmhaoin agus faillí chliniciúil thar ceann an Stáit agus thar ceann údaráis tharmligthe áirithe Stáit. Lena chois sin, tá ról bainistíochta riosca aige, ina dtugann sé comhairle agus cabhair d'údaráis Stáit chun a neamhchosaint ar éilimh a laghdú. Chomh maith leis sin, déanann sé breithniú agus bainistiú ar éilimh costais tríú páirtí i gcoinne an Stáit agus údaráis tharmligthe Stáit, a eascraíonn as gach catagóir éileamh. Agus na feidhmeanna sin á gcur i gcrích, tugtar 'an Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát (SCA)' ar NTMA.

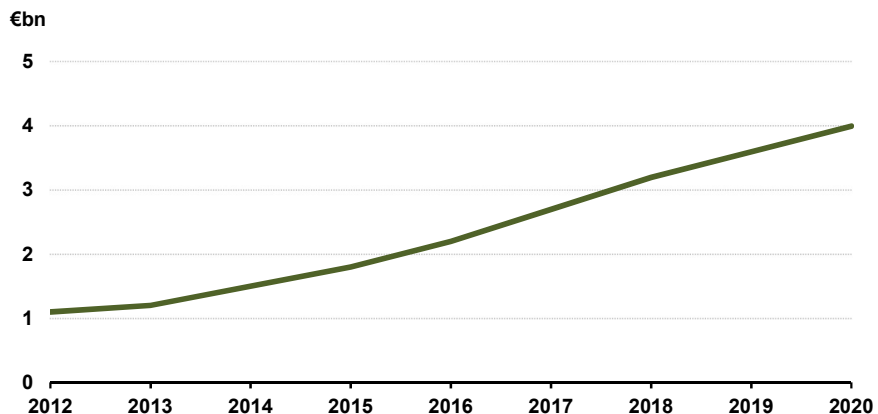
Síneadh a chur le scóip na n-éileamh (mar thoradh ar an bhfreagairt do phaindéim Covid-19)

- 15.30** Le linn 2020, tarmligeadh do SCA bainistíocht éileamh i gcoinne saoráidí príobháideacha cúram sláinte agus cliniceoirí príobháideacha cúram sláinte a sholáthraíonn saoráidí agus acmhainní breise seirbhísí gairmiúla leighis don chóras sláinte poiblí i ndáil le bainistiú chásanna Covid-19 agus soláthar géarchúraim ospidéal ginearálta i rith na paindéime. Tarmligeadh bainistíocht éileamh i gcoinne cuideachta earnála príobháidí a bhí ag cabhrú le clár tástála Covid-19 do SCA freisin in 2020.

Socrú éileamh in 2020

- 15.31** In 2020, bhí dámhachtainí agus costais ghaolmhara éilimh a bhain le SCA cothrom le €430 milliún san iomlán (2019: €431.4 milliún).¹ Tá na costais sin in-fhorchúitithe ó na húdaráis ábhartha Stáit atá ag baint tairbhe as seirbhísí SCA. Ina theannta sin, thabhaigh NTMA €28.1 milliún (2019: €28.5 milliún) i gcostais riaracháin a bhain le cur i gcrích fheidhmeanna SCA. Tá na costais riaracháin sin curtha ar áireamh i gcostais riaracháin NTMA, a mhuirearaítear ar an bPríomh-Chiste.
- 15.32** Tá an costas measta a bhaineann le réiteach éileamh gan íoc ag méadú go seasta.² Mheas SCA go raibh an dliteanas measta gan íoc ag deireadh 2020 cothrom le €4.03 billiún — níos mó ná 3.5 oiread an dliteanais mheasta gan íoc a bhí ann ag deireadh 2012 (féach Fíor 15.6).

Fíor 15.6 Dliteanas measta gan íoc, idir deireadh 2012 agus 2020

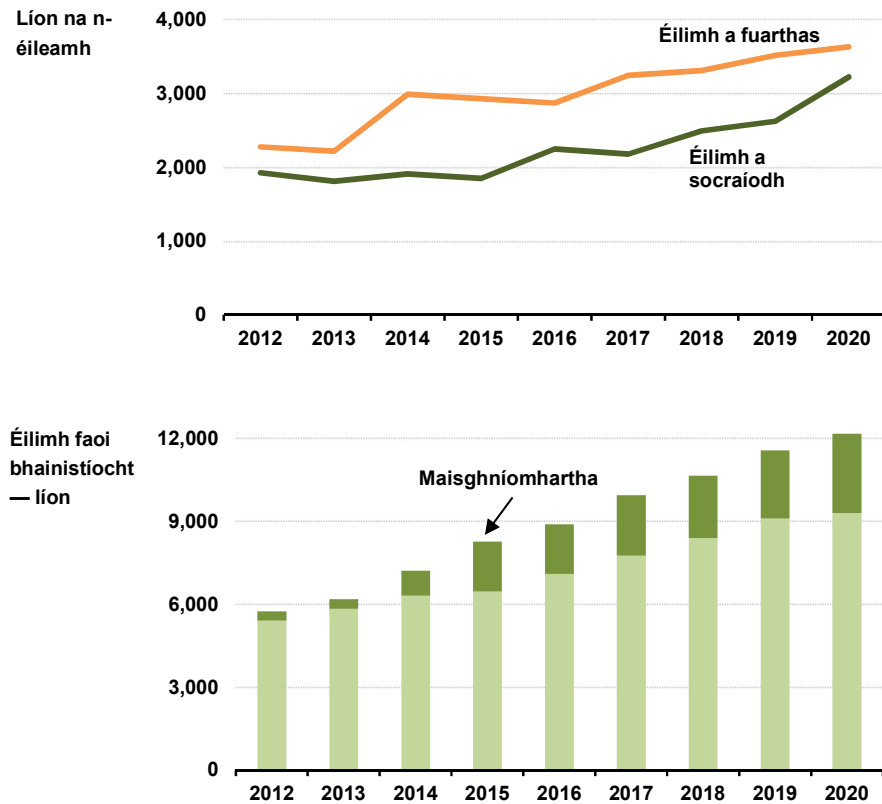
Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

¹ Cuimsítear ann gach dámhachtain agus costas a íocadh faoi na scéimeanna ginearálta agus cliniciúla slánaíochta agus gach costas eile ar íoc Aonad na gCostas Dlíthiúil iad — lena n-áirítear costais Bhinse.

² As an dliteanas measta gan íoc ag deireadh na bliana, arbh ionann é agus €4.03 billiún, baineann €518.7 milliún le horduithe íocaíochta eatramhacha agus 'orduithe íocaíochta tréimhsiúla'.

- 15.33** Tá méadú suntasach tagtha ar líon na n-éileamh faoi bhainistíocht ó 2012 i leith. Ag deireadh 2020, bhí 12,175 éileamh faoi bhainistíocht, lena n-áirítear 2,877 n-éileamh mar chuid de mhaisghníomhartha (ginearálta agus cliniciúil). In 2020, socraíodh 3,221 éileamh, ar méadú 22.9% é i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin (féach Fíor 15.7).

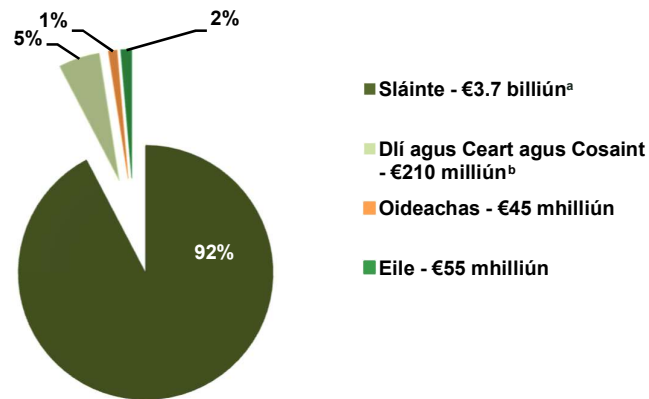
Fíor 15.7 Éilimh a fuarthas agus a socraíodh gach bliain, agus éilimh faoi bhainistíocht, ag deireadh na bliana ó 2012 go 2020.

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- 15.34** Ba le comhlachtaí san earnáil sláinte (lena n-áirítear FSS, Tusla agus an Roinn Sláinte) a bhain 92% den dliteanas measta gan íoc ag deireadh 2020. Ba le dhá earnáil eile (Dlí agus Ceart agus Cosaint, agus Oideachas) a bhain 6% eile (féach Fíor 15.8).

Fíor 15.8 Céatadán an dliteanais mheasta gan íoc le haghaidh gach earnála údaráis Stáit, ag deireadh 2020

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nótaí: a Cuimsítear san eárnáil sláinte FSS, an Roinn Sláinte agus comhlachtaí faoina coimirce, agus Tusla.
 b Cuimsítear san eárnáil Dlí agus Cirt agus Cosanta Seirbhís Phríosúin na hÉireann, an Garda Síochána, Óglaigh na hÉireann agus comhlachtaí áirithe eile.

Dlíthíocht ailse cheirbheacs

- 15.35** Ag deireadh 2020, fuair SCA fógra SCA maidir le 234 éileamh i gcoinne chlár *CervicalCheck* FSS (deireadh-2019: 134 éileamh).¹ Cuimsítear ansin 44 éileamh a bhain le díobháil shíceolaíoch ó bhaill teaghlaigh leis na mná i gceist. Tugadh 12 éileamh chun críche in 2020, rud a chiallaigh go raibh líon iomlán na n-éileamh a tugadh chun críche ag deireadh 2020 cothrom le 22 éileamh. As measc an 22 éileamh sin, socraíodh 19 n-éileamh agus b'ábhar breithiúnais cúirte é éileamh amháin. Níor leanadh ar aghaidh leis an dá éileamh eile. Tairgeadh seirbhísí idirghabhála i ndáil le 17 de na héilimh sin agus baineadh tairbhe as seirbhísí idirghabhála in 12 chás.

¹ Tá Binse *CervicalCheck* i mbun feidhme ó mhí na Nollag 2020 i leith mar chóras malartach ar na cúirteanna chun éilimh a thagann chun cinn a phróiseáil.

Ídiú Chúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla)

- 15.36** Bunaíodh Cúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla) (NSRF) — ar a dtugtar an ‘ciste éigeandála’ freisin — i mí Dheireadh Fómhair 2019 nuair a cuireadh tús feidhme leis an Acht um Barrachas Náisiúnta (Cúlchiste le haghaidh Teagmhais Eisceachtúla), 2019 (Acht NSRF). Tá sé mar aidhm leis an gciste cabhrú le tionchar tuairte geilleagraí suntasaí a mhaolú, seachas an méid a ghlactar leis mar ghnáthluaineacht timthrialla gheilleagraigh.
- 15.37** Tá an ciste á rialú agus á bhainistiú ag an Aire Airgeadais. Tráth thosach feidhme Acht NSRF, tharmlig an tAire na feidhmeanna faoi alt 8 d'Acht NSRF chuig NTMA.¹ Ina theannta sin, thug an tAire ordú do NTMA
- plean infheistíochta bliantúil a ullmhú agus cóip den phlean a chur faoi bhráid an Aire roimh dheireadh mhí Dheireadh Fómhair gach bliain (nó a luaithe is féidir le réasún ina dhiaidh sin)
 - na cuntais go léir is cuí agus is gnách a ullmhú agus a choimeád i ndáil leis an gciste lena n-íniúchadh ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste agus na cuntais iniúchta a chur faoi bhráid an Aire mar chuid de thuarascáil bhliantúil NTMA.
- 15.38** An 7 Samhain 2019, thug an tAire ordú do NTMA sócmhainní dar luach €1.5 billiún a aistriú ó ISIF chuig an gciste éigeandála.
- 15.39** An 20 Deireadh Fómhair 2020, chúlghair an tAire Airgeadais roinnt d'orduithe an 7 Samhain 2019 agus thug sé ordú do NTMA, inter alia, sócmhainní an chiste éigeandála a aistriú ina n-airgead tirim agus an t-iarmhéid a aistriú chuig an Státchiste. Chomh maith leis sin, thug an tAire ordú do NTMA cuntas a choimeád don chiste éigeandála. An 28 Deireadh Fómhair 2020, aistríodh €1.5 billiún ón gciste chuig Príomh-Chiste an Státchiste. Dá bharr sin, bhí iarmhéid nialais i gcuntas an chiste ag deireadh 2020.
- 15.40** D'ainneoin ídiú shócmhainní an chiste, beidh an ciste éigeandála fós ann, agus beidh sé ar fáil chun aon sócmhainní a d'fhéadfaí a aistriú isteach ann amach anseo a choimeád. Leanfaidh NTMA le tuarascáil bhliantúil a chur i dtoll a chéile don chiste.

¹ I.R. Uimh. 535/2019 — Ordú fán Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú) 2000 (Tarmligeán Feidhmeanna Infheistíochta), 2019.